

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

- שיחת חברים
- מכל איש אשר ידבנו לבו
- תמימות ופשיטות.
- י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן
- רבי נחמן רושינער ז"ל
- התורה הזמנית:
- שותק, כך עלה במחשבה
- נקודות אור' מן דפי השבוע בלקו"ה
- משנכנס אדר
- חשלומי כפל
- לתת אימון בילד שהוא רוצה
- כח הרפואה שבתהלים
- כיבוד אב ואם
- עלי מרפא
- שער הגיליון
- יין הונגרי
- למעשה
- בני היכלא
- דרכי נועם
- איין בלעטל
- כוכבי אור
- עומק הפרשה
- חנוך לנער
- שאל בני
- הלכה פטוקה

מוכן לתרום את המצוות שלך?

שבת שקלים היא שבת שכולה מגבית, מגבית שמזמינה אותנו לתרום את מחצית השקל שלנו, את מעט הטוב שהצלחנו לחצוב מתוך הלב

ברוב אהבתו ורחמי, הותיר לנו צדיקים בכל דור, שמביאים סביבם השראת השכינה, שממנה יכול כל יהודי לקבל מלא חופנים קרבה ואהבה. אותם צדיקים, לא מייצרים את אותה השראת השכינה מעצמם, אלא רק מ'התרומות' שלנו. בדיוק כמו המשכן; הם זקוקים לכך שכל יהודי

האוצר היקר ביותר בחייו של יהודי, הם כמוכונ התורה והמצוות. כל רגע של לימוד תורה, כל מצווה תפילה או מעשה טוב, הם אוצר נצחי שלא יסולא בפז, וכנראה שגם אין בנמצא משהו שיסכים למכור אותם תמורת אותו פז.

ובכל זאת, יש הבדל גדול בין מי ששומר את המצוות לעצמו, לבין מי שמוכן לתרום אותם. הבדל תהומי, שמים וארץ. לתרום? לאי?!

איך בונים בית

התורה מספרת על בניית המשכן. המקום הקדוש ביותר בעולם, והיקר ביותר לכל יהודי - הוא המשכן / בית המקדש. זה לא רק מקום קדוש שעושים בו דברים קדושים, זה הבית שלנו. זה המקום של היחוד של כנסת ישראל עם הקב"ה. עמודיו עשה כסף, רפידתו זהב מרכבו ארגמן - תוכו רצון אהבה.

את הבית הזה, לא בנו קבלנים ולא חברת בנייה, אלא דיירי הבית בעצמם, אנחנו. אנשים נבחרים מתוך עם ישראל, קיבלו את התפקיד הגורלי, לבנות בית שכזה; אבל לא הייתה להם רשות לבנות את זה מעצמם - אלא רק מתוך התרומה שאנחנו תרמנו, כל יהודי לפי נדבת לבו.

בכך לא די. חייב היה להיות שכל יהודי יהיה חלק מהבית הזה, ולכן - מלבד התרומות הכלליות שהיו תלויות בנדבת לבו של כל אחד, הייתה גם תרומה שכל יהודי היה שווה בה; ללא יוצא מן הכלל, עשיר כעני. מדובר על מחצית השקל. כל אחד תרם, מחצית בלבד - לא פחות ולא יותר, ומתרומוהו הזו נעשו ה'אדנים', היסודות שעליהם עומד הבית.

נקל להבין, כי בית שנחצב מתוך תוכו של כל לב יהודי, ללא יוצא מן הכלל - הוא ורק הוא הבית, שכל כולו רצוף אהבה חיבור וקרבה, בין כל יהודי לאביו שבשמים.

ומה היום?

אין לנו משכן ולא בית המקדש. אין לנו בית לבוא אליו ולהרגיש אהובים.

לא מדויק. אמנם אין לנו בית אבנים בנוי, שאפשר לראות בעיניים. אבל הקשר הזה 'ביני ובין בני ישראל' לא בטל מעולם ולא נס ליחו. ה' יתברך

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

מחפש עסק מוצלח? תדבר בכל יום עם חבר בעבודת ה'!

ב"ה יום ג' יתרו ת"ב

... כמו שקל המשא ומתן של היצר הרע הוא עם האדם כמו כן צריך האדם לעשות נגדו שיזיה כל משאו ומתנו רק בתורה ותפלה ושיחה בינו לבין קונו ושיחה עם חבריו ועם רבו, לתן ולשא רק בעסק זה. פי צריכין להור מאד לקיים מה שכתוב בתורה ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, להאיר על עצמו השלט נקודות, דהיינו לדבר בינו לבין קונו להאיר הנקודה הקדושה מפה ובה, וכן לדבר עם חברו ביראת שמים כדי שיאירו זה בזה הנקודות טובות שיש בכל אחד מה שאין בחברו, וכן לדבר עם רבו וכו' לקבל הנקודה הכללית וכו'.

וצריכין לעסק בזה הרבה בכל יום ויום ושיחה כל עקר משאו ומתנו של כל אחד ואחד רק בזה. פי חוץ מזה הכלל, הכל הכללים. הכל נדך אין בו משקל.

ושים לבך היטב וראה פמה וכמה באים השתמים שולכם בכל יום ויום לחזק בכל פרטי המשא ומתן שלכם. אם האמנים עושים מלאכתם פראוי. ואם פבר עבדו פמי שנידנתם וכו', ושאג מיני פרטים רבים אשר כל היום חולק בזה. וכן הוא פה ובכל המקומות בכל עסקי המשא ומתן שהוא רק חיי שעה.

ואין לא נלמד אלמים קל וחומר פמה וכמה צריכים לשא ולתן בינו לבין קונו ועם חבריו וכו', לחשב ותחבולות ולבקש עצות וכו' אין להוציל מקל רע ולמצא חיי העולם, חיים נצחיים נעימות בימינו נצח אשר הבקשה והחפוש בעצמו והמשא ומתן בזה בעצמו יקר מאד אפילו אם נדמה שאין מוצאין כלל, מה שאין פן בשאר משא ומתן.. נתן מברסלב

חק ולא יעבוד

יום	יום לחודש	לוקטיו קמא	לוקטיו הלכות ח"א	משנה ברורה ח"ה	דף היומי מנחות
שבת	כו	קג	כד	קמה	כו
א	כז	קה	כה	קמז	כז
ב	כח	קק	כו	קמח	כח
ג	כט	קכ	כז	קמט	כט
ד	ל	קכא	כח	קמ	ל
ה	א	קכב	כט	קמא	לא
ו	ב	קכג	ל	קמב	לב
ז	ג	קכד	ל	קמג	לג

התורה הזמנית: לוקטיו מוהר"ן ח"ב תורה ז'

תמימות וכשיטות

רבי נתן טרם הסתלקותו התאנח - כך סיפר ראבר"ן - ענה ואמר 'מה חושבים אתם, מדוע מתאנח אני? כלום מעטתי בתורה ותפילה, הרי שמרתי על הזמן ככל שהיה ביכולתי. מתאנח אני על שמא לא יצאתי ידי חובת התמימות ופשיטות של רבינו.

בענין זה צריך לדבר הרבה, אודות רבינו בעצמו, רבינו היה הרי חכם דקדושה, עד שרבי הירש לייב מאליק התבטא עליו שהכינוי 'ויחכם מכל האדם' הוא קטן בשבילו. בכל זאת היה דרכו של רבינו אך ורך דרך התמימות והפשיטות. כל עצה של רבינו אם מקבלים אותה בתמימות ופשיטות, כפי שנמסרה ונאמרה לנו, אזי יש לה את ה'חן' האמיתית שבעצה, אם רוצים לשנות מעט [עפ"ס גיבן א דריי] הפסידה כבר העצה את התמימות והפשיטות.

על זה התאנח רבי נתן שמא לא יצאתי ידי חובת אותה תמימות ופשיטות. רואים אנו שב'חסידות' שלנו מונח איפה איזשהו דרך אחר, דרך של תמימות ופשיטות.

ועל זאת יתפלל כל חסיד, לזכות לתמימות עם אמתך, שלא לשנות ולצחצח [באפיצין] במשהו חלילה בענין רבינו, אלא כמו שרבינו אמר, כך אני רוצה לקיים. רבינו הרי אמר שצריך לשפוך את הלב לפני השי"ת, אסור לעשות בזה שום שינויים, שלא לרצות לצחצח את הדיבור. כך היא העצה כהווייתו, כך היא, וכמו שרבינו שצריך לדבר לפני השי"ת כדבר איש אל רעהו.

כשהתקרב רבי נתן לרבינו בעשרת ימי תשובה, הניח רבינו ידו על כתפו תוך שהוא מפטיר ואומר 'ובנוסף לכל זה, הרי טוב מאד כששופכים את הלב לפני השי"ת כמו לפני חבר וידיד אמיתי'. הדברים נכנסו לאזניו ואז כבר ידע וחש כי עי"ז בוודאי יהיה איש כשר.

השי"ת היה בעזרו ורבי נתן כששמע איזה דיבור מרבינו, היה שומעו ומקיימו כהווייתו, ולא היה עושה בו שינוי כלשהו.

נצור לשונך הלכות לשון הרע

יש דברים שאינם הוכחות ברורות לכן אסור לסמוך עליהם לקבל לשה"ר, אבל להיות תוכחה עושים ספק, וחייבים לחקור אם אמת הדבר כדי להוכיח את החוטא לפי דיני תוכחה שיתבאר.

אם המספר לשה"ר דיבר לפני שלשה שומעים או יותר ידוע לו שיתפרסמו דבריו ויגיעו לאדם שעליו דיבר, ואם הוא משקר בסיפורו יבא אותו אדם ויריב אותו על שמפיץ עליו שמועות שקר, ומוציא עליו שם רע, לכן נזהר המדבר לפני רבים לא לשקר, מ"מ אסור לסמוך על הוכחה זו ולקבל הלשה"ר, ומותר רק לחשוש.

אם המספר לשה"ר דיבר לפני האדם שעליו הוא מדבר והוא שמע ושתק, ולא הכחישו, אף באדם שדרכו תמיד לא לשתוק כשמדברים עליו לא אומרים ששתיקה כהודאה באשמה ואסור לקבל לשה"ר, אם הוא מתנצל ומתוך התנצלותו ניכר שהלשה"ר אמת, מותר לקבל הלשה"ר [לגנות בלבד ולא לזכר עליו] (קיצור הלשה"ר, ג).

י **וכל אחד מאתנו צריך לראות שלא יהיה הוא הגורם להפירוד אהבה שבינינו, שלא יהיה ד"ו נרנן מפריד אפודי, שלא יהיה ח"ו השטן מרקד בינינו:**
(נתיב צדיק, מכתבי ר' נתן ב"ר יהודה, מו)

רבי ישמעאל אומר

לשמש הצדיקים המגלים את פנימיות התורה, וללמוד מהם איך להמשיך את הרחמים של ה' לעולם, ולדעת איך להתחזק תמיד להיות דבוק בה'.

וכשם שע"י שימוש חכמים בלימוד ההלכה, מתברר כח הדמיון לדעת איך לפסוק ההלכה למעשה, כך גם צריך לשמש הצדיקים המלמדים אותנו איך בכח מידות הרחמים של ה', אפשר לברר כח הדמיון של המחשבות המבלבלות והמרחיקות אותנו מהשי"ת. כי כל הלימודים של הצדיקים המקרבים אותנו לה', הוא ללמדנו דרכי בירור הדמיון, שזהו כל כח היצר הרע, לבלבל הדמיון שלנו.

ומעתה מובן, שלפני שמתחילים לשבח את ה' בפסוקי דזמרה יש להזכיר דברי רבי ישמעאל מענין הי"ג מידות שהתורה נדרשת בהם, שכל אחד מהם משתלשל ממידה אחת של רחמים. ויש לאומרה בכוונה גדולה, מתוך כיסופין להמשיך הרחמים של ה' שיברר אצלנו את כח הדמיון, ויקרבנו אליו בכל מצב על ידי הלימודים של הצדיקים.

כי כל המניעה להתפלל הוא רק מחמת שכח הדמיון שלנו מבלבל, והאמונה אינה מבוררת, עד שבאים הרבה בלבלים לבלבל את התפילה. ורק בכח שמעוררים את האמונה בצדיקים ובדרכי כללי הפסיקה שלהם בנגלות התורה, ובלימודי הפנימיות, אפשר לגשת אל התפילה מתוך בירור האמונה, עם הרבה חיזוק בנפש, (ע"פ ליקו"ה תפילין ו', ר"ה ה', גילוח ג, ס"ד ד').

א] לאחר המשנה של 'איזהו מקומן' ולפני שמתחילים פסוקי דזמרה, אומרים הברייתא של 'רבי ישמעאל אומר' בענין שלש עשרה מידות שהתורה נדרשת בהם, שעל ידי כללים אלו למדו החכמים מה רצון ה' בתורתו. ולולא כללים אלו אין אנו יודעים כלל מהו רצון ה', כי מהתורה בעצמה ללא החכמים שיודעים הכללים האלו, אי אפשר לדעת איך לקיים את רצונו.

כי פסיקת ההלכה אינו תלוי רק בחכמה ושכל, אלא בעיקר בבירור כח המדמה, לדעת איך ומתי לדמות מילתא למילתא. ולכן כל קיום התורה תלוי באמונת חכמים, ובשימוש שמשמשים אותם, כי צריך לזה הרבה שימוש לדעת איך ומתי להשתמש בכלל, ואין די בלימוד בספר, מחמת שאין הדבר תלוי רק בידיעות, אלא בכח דמיון מבורר ומדויק.

ב] והנה, הי"ג מידות שהתורה נדרשת בהם, מושרשים בשרשם בי"ג מידות של רחמים, כמובא. וכל תורת הפנימיות שהצדיקים מגלים לנו, דרכים ועצות איך להתקרב תמיד לה' מכל מקום, הם מגודל השגתם בי"ג מידות של רחמים. וכמו שיש י"ג מידות שהתורה נדרשת בהם, שעל ידם מתברר בירור ההלכה, כך גם הצדיקים ממשיכים לנו לימודים של התחזקות ודרכי דביקות בה' מהי"ג מידות של רחמים.

וכשם שצריך לשמש החכמים בשביל ללמוד מהם איך לדרוש התורה ולברר ההלכות על פי י"ג כללים, כך גם צריך

הליכות

שיחות ומנהגים

שבת שקלים

חמישי, ומחזקני לא תזר לטשעהרין, וצויתי שיעמיד לי עגלה, ונסעתי לבדי ביום שלישי בבקר מטשערקאס למענדועדיווקע, ורבי מענדל חברי לא היה עמי אז, כי נשאר בטשעהרין, כי עגלה של מחתני היתה קטנה לקבולו. וצויתי למענדועדיווקע על שבת פרשת משפטים, ואז היה פרשת שקלים, ושבתי שם השבת בשמחה כראוי, ובליל שבת נשאו לבו את רגליי של כבוד יידי הרב רבי יחזקאל, וגם אני נקדתי עמו בשמחה בעזרת השם יתברך, והיה אצלי רבי חייקל. [ימי מוהר"ת] פשטת מוהר"ת לפני רבנו הקדוש את התורה 'ואלה המשפטים' המתקלת 'כשליש ימיים חס ושלום על ישראל, על ידי וקדוין והמחאת פך בעשה המתקת הדינים וכו' - אמר אז רבנו הקדוש למוהר"ת בזה הלשון: 'אט גייט דאך פורים, וועלן איין טאנאן און פלעסקענען, וועט מנין ממתיק דינים זיין' - 'הנה הזלכים ומשפטים לבוא ימי הפורים האלה, יהי ישראל מנקדים ומתקאו פך, ועל ידי זה יתקיימו הדינים' [שיח שרפי קודש]

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על לקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ז' שיעור י"ג
ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

כך עלה במחשבה

וזה בחינת מה שאמרנו רבותינו, זכרונם לברכה (מנחות כט): כְּשֶׁעָלָה מִשְׁחָה לְקָרוֹם, מִצָּאָהּ לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהִיָּה קוֹשֶׁר בְּתָרִים לְאוֹתִיּוֹת, אָמַר לוֹ: 'רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מִי מַעֲבֵב עַל יָדְךָ/ אָמַר לוֹ: עֲתִיד אֶחָד לַעֲמֹד וְעֵקֶבְךָ בְּן יוֹסֵף שְׁמוֹ שִׁיָּהֶה דוֹרֵשׁ עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ תְּלִי תְּלִין שֶׁל הַלְּבוֹת/ אָמַר לוֹ רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְאוּי שְׁתַּנְתֵּן תּוֹרָה עַל יָדוֹ, אָמַר לוֹ: שְׂתַק. כִּךְ עָלָה בְּמַחְשָׁבָה'.

ולכאורה קשה, מה אמר לו השם יתברך שתק וכו', הלא כבר אמר הקש"א, ומה זו שתיקה מאחר שכבר הקשה מה שהקשה, אך תבין כשאמר משה הקש"א נפל בשכלו תרוץ על הקש"א, אך אם היה אומר את התרוץ היה נכנס בו מקיף אחר, והיה בא על קש"א יותר חזקה ורחבה מבתחלה, על כן אמר לו השם יתברך 'שתק' על התרוץ, היינו שישתק ולא יגלה את התרוץ, כדי שלא יבוא על קש"א יותר חזקה מבתחלה, היינו שתבין בשמגלין את השכל הפנימי אזי עולה במחשבה שכל אחר חדש - פי נכנס מקיף אחר לפניו, ועל כן צריכין לשתק כדי שלא יבוא למקפים שאין צריכין להשיגם כ"ל, וזהו: שתק, כך עלה במחשבה [משה היה למעלה מן המחשבה לכך היה יודע את התרוץ פי השיג בחינת סתרי] [פתי] [כ"ה בדפוס הראשון שנדפס ע"י מוהר"ן ז"ל] אותיות והדברים סתומים, כי לא באר היטב ענין זה, פנ"ל.

מעשה זה מבואר בכתבי האריז"ל שמושה רבינו ראה שרבי עקיבא התעלה למדרגה נוראה מאד בבחי' השגת כתרי אותיות, שאף משה רבינו לא היה יכול להשיג אותה באותה שעה לפי שורש נשמתו [אכן אח"כ התעלה והשיגה ע"י מעשיו], ועל כן תמה איך אפשר שישלטו הרשעים בגופו במיתה אכזרית כל כך. והשיבו השי"ת 'שתוק, כך עלה במחשבה, כי כל תיקוני העולמות תלויים בעליית חלקי הקדושה שירדו למקום הקל"ר ח"ל, וזה עיקר השעשועים שיש להשי"ת מזה העולם, עיקר הנחת רוח היהודים והמשכת השפע ברוחניות ובגשמיות לגלות כי ה' הוא האלקים ולחקן עולם במלכות שד"י אינו נמשך אלא על ידי עליית הניצוצות הק' מלמטה. והנה מחמת שנחרב בית המקדש ופסקה עבודת הקרבנות, והדור היה הולך ומתדלדל ולא היו יכולת להמשיך את התענוגים להשי"ת ולהמשיך את ארת הדעת והשפע למטה.

על כן בחר השי"ת ברבי עקיבא וחבריו שהיו נשמות קדושות עד מאד [כמו שתמה משה רבינו] והוריד אותם בגופים שהיה בהם פגם דק [בסוד מה שדרשו חז"ל על הפסוק זיפוזו זרועי ידי], שהם ניצוצי קדושה שירדו לקל"ר, ועל ידי מסירות נפשם על קידוש ה' ששלטה בהם יד נברים על ידי זה נתעלו חלקי הקדושה למעלה והם נעשים כלים לכל עליות הקדושה עד היום הזה [וביותר בתפילת שחרית בפסוקי אל נקמות ה', שעל ידי זה אנו חוזרים ומעוררים תיקון זה], ועל זה נאמר 'כך עלה במחשבה' כי עיקר היחוד הוא על ידי מדרגת מחשבה של מעלה כביכול, שם מתבררים הניצוצות הק' ונעשה היחוד כראוי, ועל ידי מסירת נפש זו עלו חלקי הקדושה עד למחשבה העליונה לעורר את הנחת רוח למעלה ויהיה היחוד בשלמות להמשיך שפע קדושה ודעת ברוחניות ובגשמיות.

ובזה יתבאר דברי רבינו, שבאמת עיקר הקושיא שיש לאדם הוא כשרואה את מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, וביותר כשהוא

הבריחה מהשבי

נער בן שנים-עשרה היה ר' נחמן קנלסקי, כאשר הלך אביו ר' מאטע לעולמו בחטף. אמו הצדקת, שחינוך ילדיה עמד בראש מעייניה, החליטה להעתיק את המגורים לאומן. למרות שבקרימנטשוק עיר מגוריהם היו להם בני משפחה ומכרים רבים וגם רכוש שהשאיר האב המנוח, לקחה את שני בניה נחמן ובן-ציון ועברה לגור עמם באומן, משום ששם היה חיידר מחתרתי בו למדו תורה בסתר, למרות האיסור הגרמני מן העורף בפעולות חבלה שונות, כמו הפצצת מסילות רכבת, חיסול חיילים ועוד.

בכל נדודיו, לא שכח ר' נחמן מיהו. יראת השמים שספג בבית הוריו לא עזבה אותו. הוא הקפיד מדי יום על טבילה בנהר או באגם מזדמן, על הנחת תפילין, שלוש תפילות, אמירת מזמורי תיקון הכללי, ושכך לבו לפני בוראו במילותיו שלו. כלפי חוץ נראה היה כחייל רוסי או פרטיון מן המניין, אבל בלבו פנימה בערה אמונה יוקדת.

כשהסתמרה המלחמה, הצליח ר' נחמן להצטרף לקבוצת 'מעפילים' שהפליגה בחודש סיון תש"ו מנמל קטן בקרבת העיר סאבונה שבאיטליה, לארץ ישראל, שנשלטה אז בידי הבריטים. נוסעי האניה נלקחו למחנה המעצר בעתלית, עד שלבסוף שוחררו על חשבון מכסת הסרטיפיקטים (אשרות-עליה) לאותה שנה.

ר' נחמן עלה לירושלים ושם פעמיו לבית הכנסת דחסידי ברסלב. הוא מיעט לספר על עצמו. אנ"ש, שלא ידעו עליו הרבה, מלבד העובדה שעלה מרוסיה, כינהו 'ר' נחמן רוסישער' - הרוסי, כינוי שדבק בו עד יומו האחרון.

פעם, כשדיבר מעט על עברו - מה שלא נהג לעשות בדרך כלל - סיפר ר' נחמן, כי באחת הפעמים בהן היה עליו לברוח מידי מבקשי נפשו, לא היתה לו דרך אחרת אלא לעבור לפני השומרים, ואם היה נתפס בניסיון בריחה, חיו היו נתונים בסכנה מידית - קישר את עצמו באמונה תמימה בהשם יתברך, שהוא כל יכול ואין בלתו, עבר לעיני השומרים, והם לא השגוהו בו כלל! (ע"פ הספר 'שלהבת בכפור')

ר' נחמן קנלסקי-רוסישער ז"ל - בשמחת ברית בימי זקנותו

החמור מצד השלטון הקומוניסטי שחרט על דגלו מלחמה בדת.

בגיל שמונה-עשרה הקים ר' נחמן בית נאמן בישראל. כעבור שנים ספורות פרצה מלחמת העולם השנייה. הוכרז גיוס כללי של כל הצעירים הבריאים לצבא האדום, גם ר' נחמן גויס ונשלח לחזית להילחם בגרמנים. בכל ימי שירותו בצבא הנכרי, החביא את התפילין הקטנות שהיו עמו בכיס נסתר במדי החייל שלו והן ליוו אותו לכל מקום. יום אחד, לפנות בוקר, כשהשכים קום כמנהגו והניח את התפילין, הופיע במפתיע המפקד, מוקדם מן הרגיל, והבחין בו. בחמת-זעם הסיר מעליו את התפילין והשליכן ארצה. למרבה הנס הוא לא החרימ אותן ממנו. ר' נחמן הרים את התפילין ונשק להן בכאב על חילול הקודש. למחרת אותו מפקד נכרי נהרג בקרב.

באחד הקרבות שניהל הצבא האדום מול הגרמנים, נפל ר' נחמן בשבי הגרמני יחד עם עוד ארבעה מחבריו לנשק. הוא ניסה להסתיר מהגרמנים את עובדת היותו יהודי, אולם הם גילו זאת והוא שמע אותם משוחחים ביניהם על כך שלמחרת יוציאוהו להורג בתלייה לעיני חבריו. כששמע זאת, החליט לברוח ממחנה השבויים.

לחידודא

לעיבוד ההתבוננות בספרי רבינו ז"ל

תשובה לחידה הקודמת:
איזה מצווה "יקרה מאוד מאוד?"
"ועל-כן מצוות קדושה הלבנה יקר מאוד מאוד."
(לקוטי הלכות, קריאת התורה, ה.)

מה זוכה מי שמשתדל לקבל שבת כראוי לו?

זוכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

תחלת שבת ז

איין בלעטל

אור העצה מה'דף היומיו' בספה"ק 'ליקוטי הלכות'

שבת משפטים - דף כ"ז

מי היא ה'בת מלך' הנאחזת על הידיים?
בכל בוקר כאשר מתעורר משנתו נאחז על הידיים קליפה הנקראת 'בת מלך' שהיא רוצה לקחת המלכות מה', ולהפריד את הידיים של האדם מהמחשבה שה' עושה הכל, עד שיחשוב שהוא עושה הכל בעצמו. ועל כן נוטלים ידיים במים בשביל לקשור אל ה' את כוחות העשייה של האדם.

יום א' תרומה - דף כ"ה

מהו עיקר התשובה?
התשובה הוא לא רק להתחרט על המעשים הלא טובים, אלא בעיקר לעורר בליבו הכנעה ושפלות מגדולת הבורא, ומתוך כך להתחרט על העבירות שמרדו בו ובמלכותו. היינו לגלות שעיקר ה'סדר' של החיים הוא לא מה שנדמה לאדם מהו 'כסדר', אלא מה שה' קובע מה נקרא 'כסדר', וכשמחזיר המלכות לה', ממילא מתבטלים היסורים שכל מטרתם לבלבל את האדם מחיי ה'סדר' שלו.

יום ב' תרומה - דף כ"ו

למה עיקר התיקון הוא לדעת 'שאינו יודע'?
הגאווה היא הגדלות שנכנס לאדם בלב. אך באמת עיקר פגם הגדלות הוא לא רק בכך שרוצה למלוך בפועל, אלא בעיקר פגם בחכמה והמחשבה, כי כל גאווה נובע מפגם הדעת שחושב שהוא חכם ויודע להנהיג. ולכן גם עיקר תיקונו, לתקן המחשבה בביטול לחכמה של ה', ולדעת שאינו יודע, ולהתבייש מכך שחשב אחרת מהשם יתברך.

יום ג' תרומה - דף כ"ז

למה מאיר לפעמים אור גדול?
פעמים השי"ת מאיר לאדם בחינה של יציאת מצרים, שהוא הארת הביטול בהתגלות גדולה מאוד, שמשבית לגמרי את כל הקליפות לזמן מה, ואף שאין זה התכלית לחיות באופן הזה, אך צריך להיות רזיו מאוד לברוח מכל העבר שלו, ולקפוץ לתוך הקדושה, באופן של בריחה,

לא באופן מסודר, ואז יהיה אפשר בהמשך להתחיל להמשיך חידושי תורה שיתנו לו כלים להחזיק מעמד מול רדיפת המצרים.

יום ד' תרומה - דף כ"ח

מהו עיקר החיפוש בתורת הצדיקים?
אמנם הצדיקים מלמדים איך לברוח לה' ולהתבטל אליו, אך עיקר החידוש של הצדיקים הוא דווקא הלימודים שמלמדים איך לחזור מהביטול, ולהמשיך איזה רושם של אור אל תוך המציאות של החיים, היינו אל תוך המציאות של היסורים, כי כל חידוש מחידושי תורתם הוא חידוש של המשכת אור אין סוף אל תוך כלי המוח, ועיקר החיפוש בדברי תורתם צריך להיות, איך להמשיך רשימו של אור בתוך היסורים, ולא רק איך להתבטל לאין סוף.

יום ה' תרומה - דף כ"ט

מה יש לזכור בכל 'מצווה'?
'מצווה' הוא מלשון חיבור וצוותא, ויש בזה שני משמעויות; א] חיבור של האדם עם ה'. ב] חיבור האור אל המוחין הפשוטים. שהרי כל אדם יש לו מצד נשמתו איזה שייכות לאור אין סוף, וכל ההבדל בין בני אדם הוא, כמה זוכים לזכור ולקשור את האור אל המציאות של החיים הפשוטים. וה'מצוות' הם עושים 'צוותא', והם אלו אשר יש בכוחם לקשור האור למעשה לתוך כלי המוחין של כל אדם לפי מדרגת המוחין שלו. וכפי שיזכור זאת בכל מצווה שעושה, שהמצווה הוא 'רק' כלי לאור, כך יזכה להמשיך באמת אור ה' אל תוך החיים הפשוטים.

יום ו' תרומה - דף ל'

מהו עיקר הגדולה של עובד ה'?
עיקר השבח של עובד ה', הוא לא בכך שיכול להתבטל אל התכלית ולעצום עיניו מהעולם הזה, אלא בעיקר מי שיכול להמשיך כלים כאשר חוזר מהביטול, שיוכל להחזיק מעמד בתוך יסורי והבלי העולם. כי אם לא, אזי העלייה בעצמה גורמת לו ליפול חס ושלום כאשר יחזור ירד מהעלייה.

מושגים בתורה ז' תניינא

השגות

חכמתו מתקיימת

קיום כל אחד ואחד בבחינתו, דרי מעלה על ידי 'איה' ודרי מטה על ידי 'מלא', הוא יראת שמים. והוא חכמת הצדיק העניו שבכל לימוד ולימוד מלמד יראת שמים, שהוא פלא גדול וחכמה עמוקה שכל לימוד הופך ל'קיום' שמחזיק את האדם בדרגתו, ש'איה' מקיים את העליונים ועל ידי זה חכמתו מתקיימת, ו'מלא' מקיים את התחתונים ועל ידי זה מתעוררים משנתם. ואמנם הלימודים האלו צריכים לבא על ידי חיפוש והבנת הרמזים והמשכת המקיפים, ובפרט מפני שכל לימוד ולימוד צריך שיהיה בו כלליות הצד השני שאיה כלול ממלא ומלא כלול מאיה, ורק באמצעות החיפוש נעשה הכלליות בכל לימוד ולימוד.

מקיים את עצות הצדיק וקשה לו לראות שהדברים אינם פועלים בו כראוי, הנה עשה התבודדות ביקש הרבה מהשי"ת ולא נענתה בקשתו, הנה הוא מתחזק בנקודות טובות ועדיין מתגבר בו הרע, וכן כשעובר עליו בגשמיות קשה לו מאד הרי הוא מתגבר הרבה לעשות את רצון השי"ת ובכל זאת הוא חי בדחקות, או שחסר לו כמה וכמה ישועות בכל חלקי החיים.

התשובה היא שבאמת 'כך עלה במחשבה', כלומר, כך הוא הדרך להעלות את הנחת רוח למעלה, דווקא על ידי עבודת גושי עפר שעובר עליהם נוראות בגשמיות וברוחניות, דווקא על ידי זה הם מעלים את הנחת רוח למעלה לעורר את היחוד ולהמשיך דעת כי ה' הוא האלוקים, להמשיך את הפרנסה והמזון לכל חלקי הבריאה בגשמיות וברוחניות - הכל על ידי שהסטרא אחרא כביכול שולטת בהם ובמעשיהם בדוחק וצרה, ודווקא על ידי זה עולים הביוררים וחלקי הקדושה עד למחשבה העליונה כביכול.

אבל באמת אי אפשר להשיג דעת זו, כי אמנם אפשר להודיע לנו פתח זה, אבל אי אפשר להשיגה באופן שלא ינקרו הקושיות בלב, כי הם מטרידים את דעת האדם שהוא רוצה להשיג יותר ויותר ואינו יכול, הוא רוצה להתקדש ואינו יכול, הוא רוצה לילך בדרכי העבודה שקנה באותה הדעת ולא עולה בידו.

והעצה לזה היא השתיקה, שאומר לו השי"ת 'שתוק', לקבל את המוחין בדרך של שתיקה, כלומר, שאינו רוצה להביך יותר ממה שהוא יכול להשיג. אם הצדיק גילה לי השגה של 'אזמרה' לאלקי בעודי - שעל ידי ההסתכלות בנקודות טובות אני יוצא באמת לכף זכות, אז אני עושה את שלי לדון את עצמי ואת האחרים לכף זכות, ומאמין שבזה אני מעורר את רחמי השי"ת לדון גם אותי לזכות, להעלות את כל מעשי לבנות מהם משכן לשכינה. וגם אם נדמה לי שהתפילה לא הייתה כראוי, אני מאמין שהתפילה עלתה ונשלמה בשלמות. כי כך הוא כח השתיקה, שמקבל את העצה של הצדיק כמו שהוא יכול להשיג אותה בשכלו אבל בשלב זה אינו מנסה להביך אם זה מביא אותו בפועל שלא יהיה לו קשה העבודה.

ודווקא על ידי זה הוא מברר את הכלים שיוכל לקבל את העבודה יותר ויותר, כי הכלים נעשים דווקא על ידי זיכור הגוף, על ידי אותה מסירות נפש שהשי"ת מוסר את גופו כביכול לרשות החיצונים, לייסר אותו ולמנוע אותו מעבודת ה', דווקא על ידי זה הוא בונה כלים להשיג ביותר את עצות הצדיק, ולהשיג יותר ויותר, לקבל ביתר שאת את מקיפי הדעת שמגלה הצדיק.

ועל כן נצרך הארת הרצון, כי כשהדעת יורדת בדרך של הארת הרצון היא יורדת בדרך של שתיקה, שמקבל דעת אבל יכול לשתוק ולעצור את רצונו לדעת יותר, לדעת למה זה לא מביא אותו בפועל לתפילה שלמה, לקדושה שלמה, וכו'. הכל כשמקיפי הדעת יורדים בדרך של הארת הרצון כמו שיתבאר להלן.

מוגש כאן לראשונה באדיבות מכון מאירת עיניים - פרויקט התורות הקצר - ביאורים. לקבלת השיעורים המוקלטים על לקו"ת סי' ז' יש לפנות: yotamattar@outlook.co.il - בלשה"ק בשלוחה 6, בלשה"ק בשלוחה 5. לשמיעת השיעורים על התורות הנ"ל בקו היעודי בקול הלשון 03617116, באידיש בשלוחה 6, בלשה"ק בשלוחה 5.

משנכנס אדר

מובא בחיי מוהר"ן (בהשטמות) שיחה פלאית שאמר רביז"ל ולא ביאר את דבריו וזה לשונו "אדר" ר"ת ראש ד'ברך א'מת'. ולא ביאר זאת. ע"כ. ואפשר לפרשו בס"ד על פי המובא בליקוטי הלכות (הל' פו"ד ה"ג, א) שעיקר מצות השמחה הוא כשמתגבר על העצבות השולטת על לבו ובא לשמחה כל כך עד שמהפך את כל היגונו ואנחה לשמחה, שהוא דבר גדול מאד, ומובא במקום אחר (הל' ברכת הודאה ה"ו, כ"ט) שלמעלה זו זוכין ע"י בחינת אמת, שהוא בחי' יעקב שהוא עצם השמחה שבלב כנ"ל.

והנה מובא בליקוטי מוהר"ן (סי' ל"ח, ג) על הפסוק 'ראש דברך אמת', שהוא מרמז על המובחר האמת שיש בהדיבור שהוא נקרא ראש ועל פי זה יתבאר השיחה המובאת לעיל, שע"י בחי' אמת נזכה לשמחה, וזהו משנכנס אדר מרבין בשמחה, וכו"ל.

נקודת האמת של האדם והנה החפץ באמת צריך לזוהר למשוך עצמו תמיד לעצם נקודת האמת שלו, כפי מה שהוא צריך באמת, שזהו לך לך, לך דייקא, דהיינו לעצמך, לעצם נקודת האמת השייך לך, וכמובא בהמעשה של החכם והתם, שאמר התם: 'זה מעשה שלו וזה מעשה שלי'. וכמובא מזה על פסוק 'וספרתם לכם', לכם לעצמכם. (הל' פסח ט'), על כן באמת צריך תפילה ושיחה הרבה, ולדבר הדיבור באמת עד שיזכה תמיד למשוך עצמו אל האמת לאמיתו. (הל' גניבה ה"ה, ז, ח.). ואמרו חז"ל (ביצה טו): 'הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר', ופרש"י 'יש מפרשים שנוטעין אותה על

הגבולין ויש לו ענפים הרבה והוא לשדה לגדל'. ויש לבאר את פנימיות הענין, שאינו נכנס בתחום של חבירו, ומושך עצמו לנקודת האמת השייך לו. ויש לרמז ענין זה במאמר חז"ל 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', היינו משנכנס אדר המרמז להאמת לאמיתו שלו, ולא של חבירו, אזי יזכה לשמחה, וכדמצינו בהתם הק' שהיה תמיד בשמחה. (ויש לרמז כי ראשי תיבות של לשון התם 'זה מעשה שלו עם הכולל הוא בגי' שמ"ח).

פרשת שקלים

ולפי זה יש לבאר את מאמר חז"ל המדבר מפרשת שקלים הנקראת בתחילת חודש אדר ב'שעה שאמרו נעשה ונשמע מיד אמר השי"ת ויקחו לי תרומה' (תנא דבי אליהו י"ז, עיי"ש). כי הנה מובא בליקוטי הלכות (הל' נפילא וקדושה דסדרא ד, י"ג) ענין נעשה ונשמע, שישראל אמרו שהם אינם רוצים לחקור שום חקירה בטעמי המצוות, ובדרכי השגחתו והנהגותיו יתברך, רק כל אשר ידבר ה' נעשה מיד תיכף בלי שום שאלה וחקירה כלל, ואח"כ 'נשמע', כי נשמע לשון הבנה בלב, כמבואר בפרש"י וכו', כי ע"י עשיית המצוות באמת בתמימות בשמחה, זוכין אח"כ להשיג מה שמשגיגין.

ומובא בליקוטי מוהר"ן (תניינא סימן ח) שצריך לקחת ולהמשיך האלקות לתוך המוח, שעל זה אמר הכתוב 'ויקחו לי תרומה' וכן ס"ת של הפסוק 'לחזות בנועם ה' ולבקד' בהיכלו' הוא תרומה. והיינו שע"י התמימות של בני ישראל שאמרו נעשה ונשמע זכו להשיג מה שמשגיגין וכו"ל.

יעזור השי"ת שנזכה לקבל החודש אשר נהפך בשמחה ובטוב לבב, ונזכה לקבל פני משיח צדקנו במהרה דיין אכ"ר.

עומק הפרשה

תשלומי כפל

אם המצא תמצא בידו הגניבה... חיים שנים ישלים

את עומק ענין הגניבה ואת הטעם שמשלם כפל מבאר מוהר"ת כי עיקר הגניבה היא מעשה היצר הרע הגונב את לב האדם. כי שני דרכים יש ליצר לדרוד את האדם לפי שחית, הדרך הראשונה היא דרך הגזילה, כבריון עז פנים הוא ניגש לאדם לוקח ממנו את קדושתו ואת טהרת נפשו, אך הדרך השניה היא דרך הגזילה, בה הוא אינו מראה את לאדם את פניו המכוערות, אלא מביא לו מחשבה קלה של דאגה או דכדוך, כשיוצא בית הכנסת לעסוק במלאכתו מצייר לפניו יצר זה שכעת יצא מהקדושה אל החול, כשמוגיע לסעוד את נפשו וכדו' הוא מצייר לו שכעת משיבע את נפשו הגשמית ותאוות לבו ותו לא.

לכאורה מחשבות אלו אינם איסור גמור, ודווקא לכן הם מוצאות שביתה בלב האדם בקלות יתירה, אך באמת הם ראשיתה של גניבה, כשהאדם מנותק לרגע מהשי"ת הוא מתרחק מהקדושה, ריחוק גורר ריחוק וכך מוצא היצר אחיזה בלבו עד שמפילו לפי שחית.

עיקר הנפילה היא פגם הברית, כי הדבר המקשר ביותר את האדם להשי"ת הוא קדושת הברית

בה כורת ברית אהבה ונאמנות עם השי"ת, לכן גם היצר נלחם דווקא על קשר זה, לקרוע ולפרום את חבל ההתקשרות, והנאמנות ומאחר שיש מחיצות שהאדם חוסם כל מחשבה זרה הוא משתחל ומתגנב דווקא בדרך עורמה זו.

התיקון לגניבה זו הוא להאחז בכח הצדיקים, הצדיק לוכד את היצר בגניבה זו כביכול מניח לו לגנוב גם מהצדיק, מערים עליו בדרכים נסתרות שאין לנו בהם קצה השגה, ושם מוציא ממנו מלבד את עצם נצוצות הקדושה שבא להפיל מהצדיק - גם את חלקי הקדושה שבלע מאותו יהודי מסכן שנפל ברשתו רח"ל.

מסע זה ירדו בני ישראל למצרים, מסע המסתיים בפרשה זו, וכמובא מהאריז"ל שבגלות מצרים תקנו ישראל את פגם הברית שנפל אליו העולם עוד מחטא אדם הראשון, וכך לדורותו אנו יורדים ומתקנים את פגם הברית, מסע זה היה ירידה עצומה ונוראה לבני ישראל, אך דווקא בסופו העלו את נצוצות הקדושה מארץ מצרים, עד ש'עשאוה כמצודה שאין בה דגן וכמצולה שאין בה דגים' (ברכות ט:), כלומר העלו את כל הנצוצות שהיו בה, הן אותם שהורידו בירידה זו והן את אותם נצוצות שנפלו שם בעבר, את הכל העלו בכח משה רבינו. (ע"פ ליקו"ה הל' גניבה ד)

האמין בקטן שהוא בוודאי רוצה'
הצדיק אינו מתערב בבחירה של האדם, אלא מעורר באדם את הרצונות החבוים בו. כי זה כלל גדול, שאי אפשר להתערב בבחירה הפרטית של אדם אחר, ואם אינו חפץ באיזה דבר, אי אפשר לשנות לו את הרצון, ובוודאי שלא באופן של הפעלת כח. כל האופן בו אפשר לשנות את אדם הוא, לעורר בו את הרצון הפנימי הגנוב בו, ולגלות לו שהוא בעצמו היה מרוצה להתנהג בדרך הישר. וכל מה שאינו מתנהג כך הוא רק מחמת סיבות חיצוניות.

או שאינו יודע בדיוק מהו הטוב, ולכן אנו מדברים עמו ומסבירים לו עד שיבין, שאז תיכף מתעורר בו מעצמו הרצון ש'כבר קיים בו'. או שהוא כן יודע מהו הטוב, אלא שהיצר מתגבר עליו להתפתות אחר הרגשי ליבו החיצונים, ולהסיח דעת ממה שרוצה באמת, ועל כן אנו מדברים עמו ומעוררים אותו שישים לב למה שהוא עושה, כי באמת היה רוצה אחרת.

ולענין חינוך: פעמים צריך להכריח את הקטן לעשות מה שצריך לעשות אף אם אינו רוצה, אך לא מחמת שע"י שנכריח אותו יתהפכו הרצונות שלו, אלא שעל ידי ריבוי ההרגל הטוב, יתעורר לשים לב לרצון האמיתי שטמון בו. כי יש מצבים שבהם שיחות ודיבורים לא יועילו מחמת כח היצר הנוער בקרבו, ודווקא ההרגל שנכנסים בכח אל אותו הטוב, משיפע על הנער לראות שיש בכוחו להתנהג אחרת ממה שחשב, ואז ממילא מתעורר בו הרצון הפנימי שבוודאי קיים אצלו, להמשיך להתנהג כך. ובבחינת מה שאמרו חז"ל 'כופין אותו עד שיאמר רוצה אני', כי בוודאי כל אדם רוצה' בעומק ליבו לעשות טוב.

אך אם באמת אותו אדם בפנימיותו אינו רוצה, לא יועילו כל הדיבורים שמדברים עמו, ובוודאי שלא יועילו גם כל האופנים שמנסים להכריחו. אדרבא, ריבוי ההכרח שמכריחים אותו גורמים לו להתחזק לרצות להיפך. ולכן אף שחלק ממצות חינוך הוא להרגיל במעשים טובים, אפילו ללא הסברים. ולהרגיל דרכי משמעת לשמוע בכח להוראות המחנכים וכו', אך כל זאת, רק אם המחנך מאמין בעומק ליבו ברצון הפנימי שיש לנער להיות טוב. וכפי שהמחנך חזק באמונה כזאת בנער, כך גם ממילא כל פעולותיו מול הנער יהיו באופן כזה שירצה לגלות לנער שהוא באמת רוצה טוב. פעמים ע"י שיחות ודיבורים, ופעמים על ידי הכרח של משמעת, כי הנער מרגיש את לב המחנך האם רוצה בטובתו, או שרוצה להכריחו לשנות הרצון שלו, שאז הנער מפרש בדעתו את כל הפעולות שהם בשביל להרע לו.

זהו ההבדל שרואים בחוש, שיש המעידים שדווקא ההכרח והמשמעת הצמיחו אותם, ויש להיפך שדווקא זה שבר אותם. השאלה עד כמה המחנך התיישב בדעתו לפני כל הערה, להכנס לרצון הפנימי של הנער להאמין בו, לא רק אמונה שהנער יכול, אלא אמונה שהנער בוודאי רוצה.

◆ בשורה משמחת: חודשים ספורים בלבד עברו מאז שנפרדנו מהחסיד הקדוש רבי פסח שפירא זצ"ל, וכעת יוצא לאור עולם אוצר בלום של 160 שעות (!) של הקלטות מלאות חיות ואמונה בהם הוא מדבר ושר במתק שפתיים; על התכלית הנצחית, על גדולת רביז"ל וציונו הק' ודיבורי אמונה לרוב, והכל בשפה מליצית המעוררת את הלב ומכניסה דעת בצעירי הצאן. (אידיש) הפצה ראשית: 0504137129.

◆ התורה הזמנית: הופיעו! קובץ "עיינות ותהומות" על תורה ז' תנינא, המלקט מבחר מאמרים מכתבים וחידושים נפלאים מאת כמה ממושפיעי אנ"ש זצ"ל ויבלחט"א. י"ל ע"י מכון 'תמימי דרך', ומופץ בבתי הכנסת של חסידי ברסלב.

◆ האיר פני המזרח עד שבחברון: כמו כן, ארגון 'תמימי דרך' מזמין את כלל העוסקים בתורה הזמנית, לנסיעה מיוחדת והתכנסות בצוותא בערב ראש חודש אדר בעיה"ק חברון תובב"א. פטי הרשמה ומערך הסעות יפורסמו בראשון בערב בקו 'ליבנו בתורתו': 025664435.

◆ תזכורת: ביום שני הקרוב, ליל א' דר"ח אדר, יתקיים א"ה כינוס נשים מרכזי "אור בהירות הדרך" 8 מלא וגדוש ושמחה ותכנית מרתקות, באודטוריום ברסלב גבעה א' ביתר עלית. אין להביא תינוקות. מחיר: 35 ש"ח. פתיחת שערים בשעה 19:30.

י"ל ע"י מכון עלה לתורה
 בבל ענין או להצטרפות למנויים בדוא"ר:
 A028080148@GMAIL.COM
 מסק או הודעה קולית: 02-8080148
 במקומים מיוחדים: 053-3175211 | 054-8591148
 המערכת נסגרת מדי יום ראשון בשעה 19:00
 לתרומות ורכישת כנס נצחי: עלה לתורה, בנק
 מרנגטל 17, סניף 725, חשבון 36645.

החיזוק השבועי

מי שיש לו אמונה - חייזר חיים, והוא מבלה ימי חייזר כטוב תמיד. כי כשהולך לו פראי ויש לו טוב, בודאי טוב לו. ואפילו כשאני כה (דהיינו שאני מרנהג לו כסדר ויש לו יסודין ח"ו) גסרן טוב, כי הוא בטוח שאני ע"י-כך השם יתברך ירחם עליו להפא ויטיב אתרינו. כי מאחר שהכל מאתו יתברך בודאי הכל לטובה. אכל מי שאין לו אמונה ח"ו, חייזר אינם חיים כלל, כי חכך כשעובר עליו איזה רעה שוב אין לו שום חיות, כי אין לו כחה לנחם עצמו כלל, מאחר שאין לו אמונה כלל, ואין לו שום חיות ושום טוב, מאחר שהולך בלי השם יתברך ובלי השגחה רחמנא לצלן. אכל על ידי אמונה מה טוב ויפה החיות שכל בני'ל:

(שיחות הר"ן נג)

יהלום
 כי גם פעולם הזה הכל רואין
 כי רק מי שיש לו אמונה
 חייזר חיים אמתיים:
 (ליקוטי הלכות ברכות השהר ה, פ)

מהו כח הרפואה הגנוז בספר התהילים?
 א] הנה העולם נוהג לומר תהילים לחולה שיתרפא, כי הוא סגולה גדולה מאוד. ובפשטות התהילים מסוגל לחולה מחמת שהוא תפילה וזעקה לה, אך רביז"ל אומר (שיחות הר"ן צח) שהתהילים מסוגל לחולה לא מחמת פסוקי הצעקה שיש בספר הקדוש הזה, אלא בעיקר מחמת שהוא מכניס בטחון בחולה, כי עיקר הישועה של האדם הוא מידת הבטחון, כי על ידי שבוטח בה' הוא יכול להמשיך על עצמו את הרחמנות של השם יתברך, ולהתרפאות מכל הצרות.
 ב] מהיכן לוקחים בטחון, בפרט בעת צרה? זהו הסגולה שיש בתהילים, כי שם יש הרבה פסוקי בטחון, וכשאומרם לפני ה', וזעק על צרותי ותוך כדי כך הוא משלב יחד פסוקי בטחון ודיבורים של קרבת ה' שדוד המלך ע"ה מדבר עם ה', אם רק ינסה להזדהות עם פסוקים אלו, ולמצוא את עצמו שם - זהו החיזוק הגדול ביותר למידת הבטחון, וכך ממילא נתרפא.

וזהו מה שכתוב בפרשת משפטים, 'אם יקום והתהלך על משענתו' - שהחולה יכול להתרפאות ולקום ממיטת חליו כאשר יהיה לו משענת, ועיקר המשענת של האדם הוא בטחון שבוטח שישועה ה'.
 ג] אין המדובר דווקא חולה בגשמיות, כי כל מי שמקורב לרביז"ל יודע ומרגיש היטב בליבו את גודל מחלתו ברוחניות, כי זהו אחד מהמתנות שקבלנו מרביז"ל, שאדם מרגיש חסרונותיו ברוחניות כאלו זה ממש מחלה שכואבת ומייסרת אותו. ואם כן בודאי שיש להשקיע זמן לומר תהילים על חליו הרוחניים ולא רק כשיש חולה בגוף ח"ו.
 ד] בשביל להתחבר לפסוקי התהילים יש להתרגל לומר כמה פרקים בכוונה, ואף אם אומר במרצה להספיק לסיים התהילים או את הסדר היומי שלו, בכל זאת ינסה להשתדל לתפוס כמה פסוקים ששם יתדבק לכונת המילים, ולמצוא את עצמו שם. להחזיר לעצמו בטחון בה' עד שירגיש שנשען על ה' ועל גודל רחמנותו.

הלכה פסוקה מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א | מו"צ בעיר בית שמש יצ"ו

פבוד אב ואם (ו)

חוט שני, רמ יג יז. ו"ד, קטו. כא"כ, בתורת הכבוד י"ב. ו"א שבושעה שעוסק פתורה רק אינו מחיב להציע את עזרתו להורים או לקחת לבקר אותם, אבל אם ההורים מבקשים ממנו לעזר להם או לבקרם ויציא בזה - חיב להפסיק מלמודו (המקנה, לא: ד"ה גמ' איסתייע. משיב דברים, י"ד קלח).

(ב) ולכן למעשה: הורים הצריכים מדי פעם עזרת הן [בעבודה בבית או לסדירים], ויש אפילו אם הוא על חשבון המלמד, חיב לעזר להם, ובפרט אם בקושי ממנו עזרה זו. וכן חיב לבקר אותם מדי פעם אף כשהוא על חשבון המלמד תורה (כיון שהוא רק ביטול תורה ארעי). אבל אם הם זקוקים לזה כל יום והדבר גוזל מהן זמן רב מלמודו, או יתבטל לגמרי משעוריו הקבועים ואינו יכול ללמוד בשעות אחרות - בזה יתכן שפטור. אך צריך לדון כל מקרה לגופו, כי הדבר משתנה מאיש לאיש ומזמן לזמן (ראה בכל הניל).

(ג) אמנם אב או אם שהם חולים בחיטש סכנה, ויש תועלת שהן יתעסק עמהם, חיב לעזב את המלמד בכל אופן שהוא (ח"ש שם).
 אך דע והואיל וכל ענין זה נוגע במצוה מן התורה שהיא מגדרת בחז"ל כחממה שבתמורתה! והואיל ואדם נוגע לעצמו - על פן להחליט להפטר אלא לאחר הצעת הדברים לפני חכם.

נראה שאינו מחיב (ו"ד פסקים ב ז, וכמ"ש בתורה לשמה ער, שאינו חיב לעשות דבר שיראה כשטוה. ובתורות שו"ע ד"ה ומ"ט, שאינו מחיב לעשות דבר שיהיה כמבזה בעיני הבריות).

ד. שלום בית. אם בגלל פבוד ההורים יפרע השלום הביתי: ויש אם הדבר גרם להפרעה מהותית בשלום הבית - פטור מלעסוק בפבוד ההורים. אבל אם רק אין נוח לאשה במה שהן עוזר להורים או מבקשי הפעל ההורים - חיב הן לקיים מצוות פבוד אב ואם, ובפרט אם אין טענת האשה סבירה וצודקת. ובכל אופן חיב הפעל להסביר לאשתו את גדל החיוב והזכות בקיים מצוה זו וישגם היא חכמת בפבודם, ולעשות כל השתדלות שתספיק לזה מרצונה הטוב (ראה: שבת הלוי, ט קצו. תשוה"ג, ב תמו. שו"ת ו"ד, קז ובהשמטות כא"כ יג ו. וראה דוגמאות למעשה, בספר ויברך דוד על כבוד א"ה א כד. ובשו"ת: ג, יב, כ, כו, לד-לו).

ה. אם נגרם לבן פטור תורה:
 (א) אם הוא רק בטור תורה זמני, חיב הן לעסוק בפבוד ההורים (חתי"ס, י"ד שמה ד"ה אלא. פרי השדה, א טו. ובמחנה חיים א פה, שפטור אך מקיים מצוה). אבל אם בגלל זה ישתבש כל סדר המלמד לזמן רב, והצלתו בתורה תפגע לגמרי - פטור ממצוות פבוד אב ואם (ראה: חסד לאלפים, רמ"י מעשה איש, ה עמוד קמז. תשוה"ג, ג רעד.

עד כמה חייבים להתאמץ בפבוד ההורים

א. צער או טרחה. אם בגלל פבוד ההורים נגרם לבן צער וכיציא בזה, ויש אם הוא רק צער או עגמת נפש או סבל מועט או פרוץ רק בטרחה - הן חיב לשמור בקול ההורים ולעזר להם בכל דבר שהם זקוקים. ויש אופנים שחיב להוציא מפיספו לצרף זה וכן להתבטל מעבודתו וכאשר יבאר בהמשך. אבל אם גורם לו צער גדול גופני או נפשי, או יחלה בגלל זה - אינו חיב לקיים מצוות פבוד אב ואם (ראה: מהר"ק, קסו, ג. ויברך דוד, פסקים ב. ו. כבוד א"ה א כהלכתו, א ד-טו). ו"א שאינו פטור רק בצער רב והמשך הרבה זמן. אבל אם אינו צער ממש, חיב (תשובות והנהגות, ב תמו ובח"ג עה). ובכל אופן אסור לבן לבאותם בכדי למנוע מהם שלא יצטערו: (ו"ד, ה הל' ט).

ב. סכנה. אם ההורים מבקשים מהן לעשות דבר שיש בו חשש סכנה: ו"א שחיב לעשות מה שביקשו, פי המצוה מגנה עליו שלא יקרה לו דבר (ראה ספר חסידים, שמו. מאה שערים, בהשלמות). ו"א שאסור לעשות מה שביקשו (יפה ללב, רמ"מ). אמנם אם הן עושה פדומה לזה לצורך עצמו, ודאי מחיב לעשות פן גם להורים (כבוד א"ה, א יא).

ג. בצינן. אם הדבר גורם בצינן גדול לבן,

www.dorot.org.il